

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสัดส่วนการใช้ทรัพยากรสารนิเทศของฝ่ายหอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร โดยวิเคราะห์เนื้อหาทรัพยากรสารนิเทศของฝ่ายหอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทรตามการจัดหมวดหมู่ระบบ LC (Library of Congress Classification) จากระบบห้องสมุดอัตโนมัติในส่วนของระบบวิเคราะห์ทรัพยากรสารนิเทศ (Cataloging Module) และสัดส่วนการใช้ทรัพยากรสารนิเทศตามการจัดหมวดหมู่ระบบ LC (Library of Congress Classification) และตามประเภทของผู้ใช้บริการจากสถิติการยืมหนังสือในระบบการยืม-คืน (Circulation Module) ปีการศึกษา 2548 โดยให้หลักการคิดดังนี้

$$\begin{aligned} \text{สัดส่วนการใช้ทรัพยากรสารนิเทศตามหมวดหมู่ (ครั้ง:รายการ)} &= \frac{\text{จำนวนครั้งของการยืม}}{\text{จำนวนหนังสือในแต่ละหมวดหมู่}} \\ \text{สัดส่วนการใช้ทรัพยากรสารนิเทศตามประเภทผู้ใช้บริการ (ครั้ง:คน)} &= \frac{\text{จำนวนครั้งของการยืม}}{\text{จำนวนผู้ใช้บริการแต่ละประเภท}} \end{aligned}$$

1. สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล

1.1 จำนวนและสัดส่วนการใช้ทรัพยากรสารนิเทศของฝ่ายหอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร ตามระบบการจัดหมวดหมู่ระบบ LC (Library of Congress Classification) พบว่า

ในปีการศึกษา 2548 ฝ่ายหอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร มีหนังสือทั้งหมด จำนวน 123, 859 รายการ เป็นหนังสือภาษาไทย จำนวน 65,453 รายการ หนังสือภาษาอังกฤษ จำนวน 58,406 รายการ หมวดที่มีหนังสือมากที่สุดคือหมวด Q (วิทยาศาสตร์) จำนวน 29,663 รายการ มีการยืมหนังสือทั้งหมด จำนวน 145,976 ครั้ง (สัดส่วนการยืม 1.18 ครั้ง : รายการ) ภาษาไทย จำนวน 121,833 ครั้ง (สัดส่วนการยืม 1.86 ครั้ง : รายการ) ภาษาอังกฤษ จำนวน 24,643 ครั้ง (สัดส่วนการยืม 0.42 ครั้ง:รายการ) หมวดที่มีสัดส่วนการยืมสูงสุดคือหมวด Q (วิทยาศาสตร์) จำนวน 2.00 ครั้ง : รายการ และเป็นหมวดที่มีสัดส่วนการยืมหนังสือภาษาไทยสูงสุดเช่นเดียวกัน จำนวน 4.73 ครั้ง:รายการ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ เน้นการเรียนการสอนทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ประกอบกับนักศึกษาระดับปริญญาตรีหลายคนนอกเหนือจากนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์ต้องเรียนวิชากลุ่มวิทยาศาสตร์เป็นวิชาพื้นฐาน เช่น คณะแพทยศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะทรัพยากรธรรมชาติ คณะเศรษฐศาสตร์และคณะเภสัชศาสตร์ เป็นต้น ส่วนหมวดที่มีสัดส่วนการยืมหนังสือภาษาอังกฤษสูงสุดคือหมวด V (นาวิกศาสตร์) จำนวน 1.15 ครั้ง:รายการ นอกจากนี้ยังพบว่าหนังสือภาษาอังกฤษบางหมวดที่ไม่มีการยืมคือ หมวด A (ความรู้ทั่วไป)

และยืมน้อย คือ หมวด J (รัฐศาสตร์) และหมวด Z (บรรณานุกรมและบรรณารักษศาสตร์) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ไม่มีการเรียน การสอนในสาขาดังกล่าว

เมื่อพิจารณาสัดส่วนการยืมระหว่างหนังสือภาษาไทยและภาษาอังกฤษ พบว่าสัดส่วนการยืมหนังสือภาษาไทยสูงกว่าภาษาอังกฤษ คือ จำนวน 1.86 ครั้ง:รายการและ 0.42 ครั้ง:รายการซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของกุลวรา ชูพงศ์ไพโรจน์ (2528) ชนิตา จริยาพรพงศ์ (2532) มนัญญา พาลมุล (2547) ที่พบว่าหนังสือภาษาไทยมีการใช้มากกว่าหนังสือภาษาอังกฤษ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ใช้บริการส่วนใหญ่คุ้นเคยกับภาษาไทยและทำความเข้าใจได้ง่ายกว่าหนังสือภาษาอังกฤษ

1.2 สัดส่วนการใช้ทรัพยากรสารนิเทศของฝ่ายหอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร ตามประเภทผู้ใช้บริการพบว่า

ในปีการศึกษา 2548 นักศึกษาระดับปริญญาตรี ยืมหนังสือทั้งหมด 101,052 ครั้ง (สัดส่วนการยืม 7.46 ครั้ง : คน) ภาษาไทย จำนวน 86,956 ครั้ง (สัดส่วนการยืม 6.42 ครั้ง : คน) ภาษาอังกฤษ จำนวน 14,096 ครั้ง (สัดส่วนการยืม 1.04 ครั้ง : คน) จะเห็นได้ว่านักศึกษาระดับปริญญาตรียืมหนังสือภาษาไทยมากกว่าหนังสือภาษาอังกฤษ เมื่อเปรียบเทียบจำนวนการยืมของนักศึกษาแต่ละคณะพบว่า คณะที่มีสัดส่วนการยืมสูงสุดคือโครงการจัดตั้งคณะการแพทย์แผนไทย จำนวน 31.25 ครั้ง : คน ส่วนคณะที่มีสัดส่วนการยืมต่ำสุดคือคณะแพทยศาสตร์ จำนวน 3.62 ครั้ง:คนทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษาคณะแพทยศาสตร์จะยืมหนังสือที่หอสมุดวิทยาศาสตร์สุขภาพเป็นหลัก เมื่อพิจารณาตามกลุ่มหนังสือพบว่า นักศึกษาคณะโครงการจัดตั้งคณะการแพทย์แผนไทยยืมทั้งหนังสือภาษาอังกฤษและภาษาไทยมากกว่าคณะอื่น จำนวน 22.48 ครั้ง : คน และ 8.77 ครั้ง:คน ในขณะที่นักศึกษาระดับปริญญาโทยืมหนังสือทั้งหมด 32,254 ครั้ง (สัดส่วนการยืม 11.88 ครั้ง : คน) ภาษาไทย จำนวน 25,328 ครั้ง (สัดส่วนการยืม 9.33 ครั้ง : คน) ภาษาอังกฤษ จำนวน 6,926 ครั้ง (สัดส่วนการยืม 2.55 ครั้ง : คน) เมื่อเปรียบเทียบสัดส่วนการยืมของนักศึกษาแต่ละคณะพบว่า คณะที่มีสัดส่วนการยืมสูงสุดคือ คณะอุตสาหกรรมเกษตร จำนวน 26.53 ครั้ง : คน ส่วนคณะที่มีสัดส่วนการยืมต่ำสุดคือคณะทันตแพทยศาสตร์จำนวน 2.82 ครั้ง:คน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษาคณะทันตแพทยศาสตร์อาจจะยืมหนังสือจากห้องสมุดคณะของตนเองและหอสมุดวิทยาศาสตร์สุขภาพเป็นหลัก เมื่อพิจารณาตามกลุ่มหนังสือ พบว่านักศึกษาคณะอุตสาหกรรมเกษตร มีการยืมหนังสือภาษาอังกฤษมากกว่าคณะอื่น จำนวน 9.71 ครั้ง:คน ในขณะที่นักศึกษาคณะการจัดการสิ่งแวดล้อมยืมหนังสือภาษาไทยมากกว่าคณะอื่น จำนวน 18.43 ครั้ง:คน

เมื่อเปรียบเทียบสัดส่วนการยืมระหว่างนักศึกษาระดับปริญญาตรีและระดับปริญญาโท พบว่านักศึกษาระดับปริญญาโทมีสัดส่วนการยืมหนังสือสูงกว่านักศึกษาระดับปริญญาตรีและนักศึกษาทั้ง 2 ระดับยืมหนังสือภาษาไทยมากกว่าหนังสือภาษาอังกฤษ ซึ่งแตกต่างจากผลการวิจัยของสุรีย์ บุนงามงคล (2542) ที่พบว่านักศึกษาระดับปริญญาตรียืมหนังสือมากที่สุด

สำหรับอาจารย์ พบว่าในปีการศึกษา 2548 อาจารย์ ยืมหนังสือทั้งหมด 5,352 ครั้ง (สัดส่วนการยืม 4.51 ครั้ง : คน ภาษาไทย จำนวน 1,704 ครั้ง (สัดส่วนการยืม 1.44 ครั้ง : คน) ภาษาอังกฤษ จำนวน 3,648 ครั้ง (สัดส่วนการยืม 3.07 ครั้ง : คน) แสดงให้เห็นว่าอาจารย์ยืมหนังสือภาษาอังกฤษมากกว่าหนังสือภาษาไทย เมื่อเปรียบเทียบสัดส่วนการยืมของอาจารย์แต่ละคณะพบว่า คณะที่มีสัดส่วนการยืมสูงสุดคือ โครงการจัดตั้งสถาบันสันติศึกษา จำนวน 89.00 ครั้ง : คน ส่วนคณะที่มีสัดส่วนการยืมต่ำสุดคือ คณะแพทยศาสตร์ จำนวน 0.37 ครั้ง:คน เมื่อพิจารณาตามกลุ่มหนังสือพบว่า อาจารย์คณะโครงการจัดตั้งสถาบันสันติศึกษามีการยืมทั้งหนังสือภาษาไทยและภาษาอังกฤษมากกว่าคณะอื่นจำนวน 77.00 ครั้ง:คน และ 12.00 ครั้ง:คน ตามลำดับ

ส่วนข้าราชการและลูกจ้างประจำ พบว่าในปีการศึกษา 2548 ข้าราชการและลูกจ้างประจำ ยืมหนังสือทั้งหมด 4,623 ครั้ง (สัดส่วนการยืม 1.48 ครั้ง : คน) ภาษาไทย จำนวน 4,071 ครั้ง (สัดส่วนการยืม 1.30 ครั้ง : คน) ภาษาอังกฤษ จำนวน 552 ครั้ง (สัดส่วนการยืม 0.18 ครั้ง : คน) เมื่อเปรียบเทียบสัดส่วนการยืมของข้าราชการและลูกจ้างประจำ ของแต่ละคณะ/หน่วยงาน พบว่าหน่วยงานที่มีสัดส่วนการยืมสูงสุดคือ สำนักวิทยบริการเฉพาะบุคลากรที่สังกัดฝ่ายหอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร จำนวน 29.13 ครั้ง:คน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ข้าราชการและลูกจ้างของฝ่ายหอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร จำนวนหนึ่งมีการยืม-คืนหนังสือให้กับผู้ใช้บริการประเภทอื่น ๆ ตามคำร้องขอ เช่น เพื่อน ประกอบกับบุคลากรของฝ่ายหอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร มีการทำงานทางวิชาการอย่างต่อเนื่องจำเป็นต้องใช้ทรัพยากรสารสนเทศของฝ่ายหอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร ส่วนคณะที่มีสัดส่วนการยืมต่ำสุดคือ คณะแพทยศาสตร์ จำนวน 0.48 ครั้ง:คน เมื่อพิจารณาตามกลุ่มหนังสือพบว่า ข้าราชการและลูกจ้างประจำของสำนักวิทยบริการ ยืมทั้งหนังสือภาษาไทยและภาษาอังกฤษมากกว่าคณะอื่น จำนวน 25.29 ครั้ง:คน และ 3.84 ครั้ง:คน ตามลำดับ

2. ข้อเสนอแนะ

4.1 ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยคือ

เนื่องจากระบบการจัดเก็บข้อมูลของระบบห้องสมุดอัตโนมัติ ในส่วนของ Circulation Module ยังมีข้อจำกัด คือ ไม่สามารถจัดเก็บข้อมูลการยืม-คืน ของผู้ใช้ได้อย่างละเอียดตามที่ผู้วิจัยต้องการทำให้สถิติที่ได้ไม่ตรงตามที่ต้องการ เช่น การจัดเก็บข้อมูลนักศึกษาปริญญาโท ซึ่งไม่ได้จัดเก็บตามคณะ แต่จัดเก็บเป็นภาควิชา ซึ่งทำให้ยากต่อการค้นคว้าและเสียเวลาในการรวบรวมข้อมูลด้วยระบบมือ หากเป็นไปได้ผู้ที่รับผิดชอบของฝ่ายหอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร ควรมีการศึกษาความต้องการที่ครบถ้วนและขอให้ผู้พัฒนาระบบของศูนย์คอมพิวเตอร์พัฒนาระบบการเก็บสถิติให้สมบูรณ์มากขึ้น ทั้งนี้เพื่อเป็นประโยชน์กับฝ่ายหอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร และเป็นประโยชน์ในการทำวิจัยครั้งต่อไป

4.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

4.2.1 ควรศึกษาการใช้ทรัพยากรสารสนเทศที่มีการใช้ภายในห้องสมุด (Inuse-studies) ควบคู่กับการศึกษาจากสถิติการยืม-คืน

4.2.2 ควรศึกษาการไม่ใช้ทรัพยากรสารสนเทศที่จัดหามาให้บริการ

4.2.3 ควรศึกษาการใช้ทรัพยากรสารสนเทศประเภทอื่น ๆ เช่น วารสาร

ภาษาต่างประเทศ